

Advies m.b.t. het Koersdocument Spoorzone

Advies aan de leden van de gemeenteraad Tilburg m.b.t. bouw, evenementen en horeca van de Klankbordgroep Spoorzone

1. Focus van het advies

In hoofdstuk 8 van het Koersdocument wordt over de Spoorzone opgemerkt: 'Het is een gebied met hoge – soms zeer hoge – geluidbelastingen. Het gaat hierbij om geluid vanuit het spoor, het wegverkeer en de aanwezige horeca- en evenementenvoorzieningen' (blz. 116). **De focus van dit advies ligt met name op de geluidsoverlast door bouw, evenementen en horeca.**

In het Koersdocument wordt in het kader van evenementen en horeca het vizier vooral gericht op de (middel-)lange termijn. Het beleid op dit terrein voor de woon- en leefomgeving van bewoners van Theresia en Loven-Besterd in de komende 2 tot 5 jaar vinden wij onvoldoende uitgewerkt. Sterker: de wijk Loven Besterd wordt helemaal niet genoemd in het Koersdocument. Met het aanpakken van de problematiek die de geluidsoverlast vanuit de Spoorzone met zich meebrengt – reeds bestaand en nieuw te verwachten - dient wat ons betreft overigens niet pas over enkele jaren, maar reeds in 2019 gestart te worden.

In de afgelopen jaren heeft de Klankbordgroep Spoorzone (KBS)- vanuit haar positie om gekwalificeerd advies te kunnen geven - er bij de gemeente herhaaldelijk op aangedrongen afdoende maatregelen te treffen om met name geluidshinder en andere vormen van overlast (o.a. zwerfvuil, stank en tot laat luidruchtige mensen in de publieke ruimten), voortkomend uit het organiseren van evenementen en horeca, aan banden te leggen.

Ook bewonersorganisaties (wijkraden) van de twee betrokken wijken hebben over deze problematiek voortdurend bij de gemeente aan de bel getrokken. De maatregelen die getroffen (gaan) worden om de ambitie van een gezonde, duurzame en geluidluwe leefomgeving in de praktijk waar te maken (Citaat Koersdocument, eveneens blz. 116), zijn niet in het document benoemd. Juist daar wil de KBS over geïnformeerd en bij betrokken worden.

Nu de bouwplannen in de Spoorzone verder ontwikkeld gaan worden dringen wij bij de gemeenteraad erop aan om bij het vaststellen van het beleid m.b.t. geluidsoverlast, horeca en evenementen meer rekening te houden met de adviezen uit de betrokken wijken dan tot nu toe het geval is geweest.

Voor alle duidelijkheid; behoud van cultureel erfgoed, herbestemming geven aan industriële gebouwen en het daarbij laten aansluiten van nieuwbouw, zijn ontwikkelingen die de KBS toejuicht. Echter, het accent dient daarbij niet enkel op de vormgeving en functies van de gebouwen en de buitenruimten gelegd te worden. Er dient ook rekening gehouden te worden met de gevolgen van al die plannen voor het woon- en leefklimaat van de bewoners van Theresia en Loven-Besterd.

Het planteam Theresia heeft in haar advies ruim aandacht besteed aan de in het Koersdocument Spoorzone gepresenteerde bouwplannen. In dit advies van de Klankbordgroep ligt de focus op geluidsoverlast in relatie tot de plannen *m.b.t. bouw, evenementen en horeca* in de Spoorzone. Voor de overige adviezen verwijzen we naar het advies van planteam Theresia en verder naar de ingediende zienswijzen inzake het Koersdocument van de wijkraad Theresia en de Belangengroep Spoorzone Theresia (BST).

2. Kedeng kedeng

De ontwikkeling van de Spoorzone en het gevoerde beleid m.b.t. evenementen en horeca hebben tot nu toe grote gevolgen gehad voor het woon- en leefklimaat van de bewoners van de wijken Theresia en Loven-Besterd. Voorheen bracht de NS-werkplaats overdag wel enig lawaai met zich mee, maar in de avonden en weekenden was het een 'stille gebied'. Het complex bood de wijken ook een zekere geborgenheid. Twee spoortunnels waren de enige verbindende schakels naar de binnenstad. Met uitzondering van de jaarlijks terugkerende kermis – toen alleen aan de Besterdring en op het Besterdplein – waren Theresia en Loven-Besterd sinds jaar en dag rustige wijken waar het plezierig wonen en vertoeven was. Op sommige plaatsen, afhankelijk van waar je woont, is dit nog steeds zo. Op de kermis komen we overigens later in dit stuk nog terug. Met de komst van de Spoorzone is aan het hierboven geschetste leefklimaat abrupt verandering gekomen. Vanaf het vertrek van de NS-werkplaats in 2010 zijn er in diverse gebouwen activiteiten en meerdaagse evenementen georganiseerd. Deze hebben samen met de horeca forse geluidsoverlast met zich meegebracht, niet alleen in de weekenden, maar ook door de week in de avonden (tot in de late uren). Dit maakt dat de Spoorzone als een stoomtrein onze wijk is ingereden. Kedeng Kedeng.

Voor bewoners is dit een al jaren durende overlast en een aantasting van ons woongenot. Bij de ontwikkeling van de Spoorzone hebben evenementenorganisatoren en horeca van de gemeente nagenoeg alle ruimte gekregen en krijgen ze, ook in het voorliggende Koersdocument, deze nog steeds. Het gebied wordt aangeprezen als broedplaats voor creatieve ondernemingen en bruisend voor toekomstige bewoners en bezoekers. Prachtige ambities, waar wij niets op af willen dingen. Maar heeft de gemeente ook in het document een visie uitgewerkt voor het woon- en leefklimaat van Theresia en Loven-Besterd in relatie tot de Spoorzone?

Wij moeten helaas constateren dat in het Koersdocument daar weinig van is terug te vinden. In hoofdstuk 4 komt aan het einde van de paragraaf over 'positionering in de stad' de wijk Theresia om de hoek kijken. Daar staat: "een goede aansluiting van de Spoorzone op de wijk Theresia is

essentieel. Voor bewoners van Theresia hebben de ontwikkelingen in de Spoorzone grote gevolgen gehad. De positie van de wijk is erdoor veranderd – er zijn nieuwe bestemmingen en verbindingen met de binnenstad gekomen. De ontwikkelingen in de komende fasen zullen eveneens grote gevolgen hebben” (blz. 51).

Het Koersdocument gaat verder niet in op de gevolgen voor het woon- en leefklimaat in de wijk Theresia. Opnieuw: de wijk Loven-Besterd wordt al helemaal niet genoemd, terwijl daar ook veel overlast is vanuit de Spoorzone.

De Klankbordgroep beveelt de raad met klem aan hun visie op de verbinding Spoorzone – Theresia/Loven Besterd voor wat betreft het woon-leefklimaat nader te beschrijven.

De Belangengroep Spoorzone Theresia (BST) heeft in februari 2010 een visie op de wijk Theresia o.a. beschreven in het document “Theresia & de Spoorzone; Bewonersvisie en Participatie (<http://www.spoorzonetheresia.nl/wp-content/2010/02/theresia-en-de-spoorzone2010LR.pdf>)

Samengevat zijn de volgende punten daarin genoemd.

- Theresia moet een rustige woonwijk blijven.
- Een belangrijk punt van aandacht is de overgang van ‘centrumstad’ naar ‘wijk’. De BST hamert erop dat die overgang geleidelijk moet zijn, zowel qua hoogte van de bebouwing (hoog langs het spoor, laag in de wijk), als qua functies (groenzones en kantoren als ‘buffer’ tussen stad en woonwijk). De reeds bestaande hoge woonkwaliteit in de wijk moet daarbij gewaarborgd blijven.
- De plannen en ontwikkelingen t.a.v. de Spoorzone moeten gefaseerd in- en uitgevoerd worden.
- Veiligheid en leefbaarheid moeten als rode draad en toetssteen gelden. Denk ook aan duurzaamheid.

Deze punten gaan nog steeds op en ook voor Loven Besterd. In het Koersdocument kan een visie op het woonleefklimaat o.i. dan ook niet ontbreken. De eerder door de BST geformuleerde punten kunnen daarin als aanknopingspunten dienen. Een actualisatie ervan - i.o.m. de bewoners van beide wijken- in het licht van de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en de voorgenomen ingrijpende ontwikkelingen zou in het Koersdocument niet misstaan c.q. mag in tijden van de geroemde participatie niet ontbreken. (zie ook par. 7)

Samengevat: De bewoners van Theresia en Loven-Besterd zijn trots op hun wijken en willen de sfeer en het prettige woon- en leefklimaat behouden én terugkrijgen. Zij zijn niet tegen veranderingen en zien ook de pluspunten van de revitalisering van de Spoorzone. Die stralen ook op hun wijk af.

Echter, zoals hierboven reeds is weergegeven dient in het Koersdocument een visie op woonleefklimaat te worden opgenomen. Deze dient gevoed te worden door een door de bewoners geactualiseerde visie hierop. Alleen dan kan de raad qua koers én ook expliciet aangeven hoe het gewenste woon- en leefklimaat in Theresia en Loven- Besterd gerealiseerd moet worden. Dit alles in relatie

tot de voorgenomen bouwplannen, evenementen, horecamogelijkheden en niet te vergeten de bouwoverlast de komende jaren in de Spoorzone.

3. Geluidsoverlast en bouw

In het Koersdocument Spoorzone ligt het accent vooral op ruimtelijke en stedenbouwkundige plannen. De effecten van de voorgenomen hoogbouw op de woon- en leefomgeving van bewoners van de aangrenzende wijken Theresia en Loven-Besterd worden in het Koersdocument niet belicht. Dit advies gaat in op de voortdurende geluidsoverlast vanuit de Spoorzone. Dit geldt zeker voor de bewoners waarvan de woningen zich nabij de Spoorzone bevinden, maar ook verderop in de beiden wijken. Door het klankkast effect en de vaak zuidwestelijke wind komt het geluid van menig evenement ongehinderd de woningen en tuinen binnen. Daarbij dient aangetekend te worden dat in genoemde wijken vrijwel allemaal vooroorlogse woningen staan die niet gebouwd zijn conform de hedendaagse kwaliteitsnormen. Dat is wel het geval bij de nieuwbouw aan het Clarissenhof dat deel uitmaakt van de Spoorzone. De bouwplannen voor het Clarissenhof werden in de voetsporen van de activiteiten/ontwikkelingen in de Spoorzone en de huidige kwaliteitsnormen ontwikkeld.

Voor Theresia en Loven-Besterd geldt het omgekeerde. Deze wijken bestaan al meer dan een eeuw en zijn d.m.v. kleinschalige bouw en via herdgangen toegegroeid naar de stad Tilburg. Zo'n tien jaar geleden ontvouwen zich de plannen voor de Spoorzone. Tegen de achtergrond van deze ontwikkeling is het volstrekt reëel dat die plannen - veel beter dan tot nu toe - afgestemd worden op de woon- en leefomgeving van de wijken Theresia en Loven-Besterd. We horen geregeld het argument: 'als je in de binnenstad woont of daar wilt gaan wonen, dan weet je dat je te maken krijgt met meer herrie. Daar kies je zelf voor'. Dat argument is een drogreden. Het kan opgaan voor nieuwe bewoners sinds ± 2014, maar niet voor heel veel bewoners van Theresia of Loven-Besterd. Zij wonen er vaak al jaren en lang vóórdat het gebied van de Spoorzone in ontwikkeling werd genomen. Ze hebben destijds juist voor de rustige wijk gekozen. Dit maakt het realiseren van een 'nieuw stuk binnenstad' in een reeds bestaande omgeving complexer. Des te meer noodzaak om qua aansluiting hier in het Koersdocument in de hoofdstukken 2, 3 en 4 meer aandacht aan te besteden en voorwaarden aan te verbinden.

Wat de KBS betreft gaat het daarbij zeker ook over de vele bouwactiviteiten die in de komende jaren op stapel staan. Deze zullen veel gevolgen hebben voor de bewoners van de aangrenzende wijken. Dat geldt vooral voor de periode waarin van de huidige stand van zaken naar de beoogde eindfase van de ontwikkeling van de Spoorzone wordt gewerkt. Daarbij dient tevens in ogenschouw te worden genomen dat in die periode met name de wijk Theresia voortdurend te maken zal krijgen met overlast van bouwactiviteiten en -verkeer. Deze periode gaat 2 tot minimaal 5 jaar in beslag nemen.

De KBS adviseert dan ook dringend om bij de uitvoering van bouwactiviteiten in de komende jaren geluidshinder en trillingen

zo veel mogelijk te voorkomen. Boorinstallaties inzetten voor het aanbrengen van funderingen verdienen daarom sterk de voorkeur boven het werken met heipalen.

In dit verband pleiten wij ook voor het uitvoeren van een 0-meting bij woningen die in de omgeving van de Spoorzone staan.

Vanzelfsprekend dient deze meting vóór aanvang van de werkzaamheden verricht te worden.

Ook verwijzingen naar concrete kaders om bouwoverlast te reguleren zoals richtlijnen Bouwbesluit 2012 en de Circulaire Bouwlawaaai 2010 (Min I en W) zijn nodig. Bijv. de aanbeveling dat bij bouwactiviteiten voldaan wordt aan de voorkeurwaarde max 60 DB(A) en als ontheffing hierop nodig is er vooraf het aantal blootstellingsdagen vastgesteld wordt.

(<https://www.rijksoverheid.nl/documenten/circulaires/2010/11/11/circulaire-bouwlawaaai>).

In eerder overleg met de gemeente hebben we ook al specifiek aangedrongen om bindende afspraken met de projectontwikkelaars en aannemers te maken m.b.t. gebruik van radio's waarvan de muziek ongefiltreerd de publieke ruimte in gaat.

4. Evenementen

De aantrekkingskracht van Tilburg e.o. ligt op het gevarieerde aanbod van voorzieningen op het terrein van onderwijs, sport, recreatie en kunst en cultuur. Beleving, roering, dynamiek, bruisend, iconisch, e.d., zijn termen die steeds vaker opduiken in gemeentelijke stukken en gebruikt worden in de promotie van de stad.

De vraag die zich bij het promoten van Tilburg als evenementenstad opdringt is in wiens belang dit marketingbeleid is? Is dat voor bezoekers van - buiten - de stad, voor de recreatiebranche en voor horeca- en aanverwante ondernemingen? Door het profileren van Tilburg als evenementenstad (met o.a. de Spoorzone als trekpleister) dreigen de belangen van bezoekers van evenementen en uitgaanspubliek te prevaleren boven die van bewoners, zeker die waarvan de woningen aan dit gebied grenzen.

In de afgelopen jaren hebben er in de Spoorzone vele evenementen plaats gevonden, zowel binnen als buiten. Volgens de plannen van de gemeente blijft dat zo en wordt dat zelfs meer vanwege gebrek aan andere locaties voor evenementen. De KBS is niet tegen het houden van evenementen in de Spoorzone. Integendeel.

De KBS wil echter van tevoren goede afspraken met de gemeente maken over de aard, omvang, geluidsbelasting, (stedelijke) spreiding en frequentie van deze evenementen. De Koepelhal leent zich prima voor geluidsarme activiteiten als een boekenbeurs, symposia en congressen, maar niet voor evenementen die veel geluid produceren (o.a. concerten Daisy, Aus Berlin, etc). Hoewel er wat aan isolatie is gedaan geven deze activiteiten, ook al voldoen ze aan de normen, forse geluidsoverlast vooral door de bassen. Door een goede/betere isolatie van het gebouw en een professionele evenementen-organisatie kan voorkomen worden dat het geluid de omliggende woningen en aangrenzende tuinen binnendringt.

Buitenactiviteiten, zeker in het licht van alle mogelijke ontheffingen brengen meer (risico op) overlast met zich mee is de feitelijke ervaring van de bewoners in de naastgelegen buurten.

In het Koersdocument (hfst.7) lezen wij dat er in de nabije toekomst in de Spoorzone gebouwd gaat worden voor wonen en werken. Daardoor zal er minder ruimte komen voor zeer grote en veel geluid producerende evenementen. Dit vanwege eisen die vanuit woon- en leefklimaat gesteld worden. Naarmate er meer bebouwing komt, zal uitgegaan worden van kleinere evenementen met een lagere geluidsbelasting voor de omgeving (einde citaat).

De Klankbordgroep is niet gerust op dit beleidsvoornemen. Allereerst de uitspraak dat er *minder* ruimte komt voor grote en veel geluid producerende evenementen. **Wij zijn van mening dat dergelijke evenementen in het geheel niet plaats moeten vinden in de Spoorzone. Toelatingscriteria voor evenementen in de Spoorzone zouden 'kleinschalig karakter' en met een 'lage geluidsbelasting' moeten worden.** Activiteiten die in goed geïsoleerde ruimten gehouden worden en kleinschalig van opzet zijn kunnen prima hun plek krijgen in de Spoorzone (o.a. in de locaties rond de Binnentuin).

Paradox, podium voor hedendaagse jazz, in de Willem II straat is op dit vlak een goed referentiepunt. Het gebouw staat midden in een woonbuurt, maar door het voldoen aan geldende eisen t.a.v. isolatie en gedrag (bij het verlaten van het pand) ervaren omwonenden geen overlast. **Een dergelijke aanpak dient ook te gelden voor(horeca)ondernemingen in de Spoorzone, waaronder die gevestigd aan de Binnentuin.**

Verder valt bij het aangehaalde citaat op dat uitsluitend de Spoorzone als referentie wordt genomen. Theresia en Loven-Besterd worden geheel buiten beschouwing gelaten. **De genoemde eisen ten aanzien van geluidsoverlast als gevolg van evenementen vanuit het woon- en leefklimaat gelden nemen wij aan uiteraard ook voor deze wijken.**

De gemeente gaat in 2019 de locatiematrix voor evenementen opnieuw vaststellen, zo valt te lezen in het Koersdocument (pagina 110). Daarin worden regels opgenomen voor de Spoorzone als geheel en afzonderlijk voor drie locaties in dit gebied. Was het voorheen één locatie, nu wordt voorgesteld het te splitsen naar drie locaties. Dit kan o.i. niet betekenen dat een latere concrete uitwerking van deze koers zou betekenen dat door de splitsing van de evenementenlocatie Spoorzone in 3 locaties het aantal evenementen ook toeneemt danwel verdrievoudigd wordt. In het kader van het onderhavige advies, wijst de Klankbordgroep de gemeente erop dat zij echt tijdig betrokken wil worden bij het opstellen van de betreffende locatiematrix en daar t.a.v. locatie Spoorzone tevens een gekwalificeerd advies over zal uitbrengen. Inzet van het advies zal zeker zijn om het stapeleffect geluidsoverlast als wegingsfactor mee te nemen. Deze stapeling is het gevolg van de horeca én planning evenementen in het tijdsbestek (periode april t/m oktober). De impact daarvan op de omwonenden is groot. Dit bezwaar is eerder ten onrechte niet

gehonoreerd. Ook de bouwoverlast van de afgelopen en komende jaren zijn onderdeel van dit stapeleffect, evenals de geluidsoverlast van de B. Brokxlaan.

In het Koersdocument wordt in hoofdstuk 7, blz. 110 gesproken over "een nadere specificatie van tijdstippen en bijbehorende geluidsnormen, waarbij rekening wordt gehouden met de huidige bewoners". Wij zijn verheugd om te lezen dat er rekening gehouden gaat worden met de huidige bewoners en gaan er dan ook van uit dat hiermee ook de bewoners van Theresia en Loven-Besterd bedoeld worden.

In het voorstel van B&W wordt voor horeca en evenementen in de Spoorzone een nieuwe koers uitgezet en wel als volgt:

- In de Binnentuin worden voor maximaal 12 dagen **12**
per jaar activiteiten toegestaan met een hogere
geluidswaarde. Dit is een uitbreiding en zijn
zogenoemde incidentele ontheffingen voor de
Binnentuin.
- Naast deze 12 dagen blijven de huidige 8 **8**
individuele ontheffingsdagen per jaar in de
programmering voor evenementen in de
Spoorzone staan. Hierbij is opvallend dat
de concentratie in oostelijke gebied plaatsvindt. Niet
genoemd wordt dat de eerder genoemde uitsplitsing
naar drie locaties ingevoerd wordt.
- Niet genoemd is dat in het huidige beleid voor **19**
de Spoorzone er al 19 collectieve vrijstellings-
dagen aan de orde zijn. Dat zijn 10 dagen kermis,
5 dagen carnaval, 2 dagen Top-week, koningsnacht
en oud en nieuw.

Subtotaal

39 dagen

Volgens de APV kan bovendien iedere horeca-onderneming 8x per jaar een beroep doen op een zogenoemd 'verlaatje'.

Dit opgeteld levert 39 dagen met ontheffing geluidsnorm op en met 6 horeca ondernemers (Eve, Houtloods, Raw, Boemel, Smederij en Hall of Fame) kans op 48 'verlaatjes'.

Als deze plannen doorgang vinden krijgen bewoners van Theresia en Loven-Besterd minimaal 39 keer per jaar te maken met onvermijdelijke geluidshinder. Met name in de periode april tot en met oktober zou bij realisering van dit beleid een blijvende opeenstapeling van activiteiten plaatsvinden, waarbij er vrijwel geen weekend meer rust te vinden is in en rond de Spoorzone. Heeft de binnenstad (horeca concentratie gebied) bedongen dat er rustweekenden zijn, is dit voor de bewoners rond de Spoorzone niet opgenomen in het Koersdocument (hoofdstuk 7). **De KBS is van mening dat het aantal ontheffingen voor geluidproductie niet uitgebreid kan worden met nogmaals 12 ontheffingen voor de binnentuin zonder naar het totaal plaatje te kijken. Het stapeleffect van alle aangevraagde evenementen zal dan ook in de**

locatiematrix moeten worden meegenomen en leiden tot reductie van 8 naar 6 van het aantal individuele ontheffingen.

We stellen ook voor het aantal verlaatjes te maximaliseren tot totaal 12 ongeacht het aantal horecagelegenheden dat er is c.q. nog gaat komen.

De eerder met de KBS gemaakte afspraken over rustweekenden in de periode april t/m oktober zouden ook opgenomen moeten worden in het document.

5. Horeca

De KBS kan zich deels vinden in het voorstel van B&W om horecavoorzieningen in de Spoorzone toe te staan die een bijdrage leveren aan de sfeer en de toegankelijkheid van dit gebied. Het "deels" in de vorige zin komt omdat **in de ogen van de KBS er ook tal van andere bestemmingen zijn die bijdragen aan de ontmoetingsfunctie. Bijv. een wasserette, sportschool, locaties waar hobby's worden uitgeoefend, kinderopvang, etc.** Dit wordt niet genoemd i.t.t. de horeca die altijd wordt genoemd en ons inziens overgewaardeerd wordt om de gewenste ontmoetingsfunctie te creëren.

Voor die toekomstige horeca Spoorzone **moet de nadruk liggen op dag-horeca en op de ontmoetingsfunctie.** En dat de horeca een ondersteunend karakter heeft en niet als marketing- en promotie-instrument ingezet dient te worden om de Spoorzone zich te laten ontwikkelen tot een uitgaansgebied. **In het bestemmingsplan zal met de beperkte toewijzing van bestemming horecafunctie dit concreet tot uitdrukking moeten komen.**

6. Kermis

De gemeente overweegt vanaf 2019 kermisattracties op de Brokxlaan te plaatsen. Als deze (voorlopige) plannen doorgang vinden, krijgen de bewoners van Theresia en Loven-Besterd er nog een flinke dosis geluidsoverlast bij. De kermis komt dan bijna letterlijk in hun achtertuin te staan!

Naast de geluidshinder van de overige evenementen, komen daar tien intensieve dagen kermis bij (plus enkele dagen overlast voor op- en afbreken). De uitbreiding van dit grootschalige evenement naar de Spoorzone heeft voor de bewoners van Theresia en Loven-Besterd opnieuw een grote aantasting van hun woongenot tot gevolg. Want los van het geluid van de attracties en bezoekers is voor het de horeca-inrichtingen, gelegen aan het kermislint, voor de duur van 10 dagen toegestaan om een geluidsniveau van max 85 dB(A) en 100 dB(C) te produceren. Omwonenden worden hier 13 uur per dag aan blootgesteld met geen optie om thuis te blijven!

De Tilburgse kermis is de afgelopen 30 jaar aanzienlijk veranderd. Attracties zijn groter en en zwaarder geworden. Hetzelfde geldt voor omroep- en geluidsinstallaties. De geluidsnormen daarvoor zijn daar gaandeweg meer en meer verruimd, evenals de openings- en sluitingstijden.

Ook het gedrag van de kermisbezoeker is veranderd. Er wordt veel gedronken en gegeten, hetgeen bergen zwerfvuil in de betrokken buurten met zich meebrengt.

De Klankbordgroep verwacht van gemeentewege respect voor de behoefte van bewoners van Theresia en Loven-Besterd aan een rustige, schone en goed bereikbare woonomgeving. Gegeven de eerder in dit advies omschreven overlast vanuit de Spoorzone geeft een uitbreiding van de kermis naar de Brokxlaan op dit vlak een cumulatie van problemen en kan ons inziens niet zomaar door de strot geduwd worden bij de bewoners van de omliggende wijken.

Dat de kermis moet wijken voor de aanleg van groen en het realiseren van andere plannen in de (binnen)stad is nog te volgen. Echter, er zijn andere locaties in de stad die in aanmerking kunnen komen. Denk daarbij bv. aan de Spoorlaan (vanaf kruising Heuvel t/m Interpolis). Daar staan geen woningen en is de onvermijdelijke geluidsoverlast van de kermis voor bewoners veel minder aan de orde. **Ook is een heroverweging van de huidige omvang van de kermis aan te bevelen. Behoud de goede sfeerverhogende elementen en beperk de "platte" elementen die niets toevoegen en het risico op feitelijk ervaren overlast vergroten.**

7. Geluidsbelasting

7.1 Klankkasteffect

Voor wat betreft de geplande hoogbouw vragen wij opnieuw aandacht voor het zogenoemde klankkasteffect van de geplande bouwwerken.

Dit effect is reeds nu aanwezig. Als voorbeeld: bij evenementen en/of optredens in de Binnentuin van de Spoorzone weerkaatst het geluid tussen de Brokxlaan en de gebouwen van de Bijsterstede en woningcorporatie WonenBreburch en weer terug de tuinen en huizen in.

De Klankbordgroep heeft in de afgelopen jaren herhaaldelijk gewezen op deze vorm van geluidshinder. In hoofdstuk 8 van het Koersdocument wordt op genoemde effecten niet of nauwelijks ingegaan. De

Klankbordgroep pleit voor het verrichten van onderzoek uitgevoerd naar de effecten van de beoogde (hoog)bouw op de leefbaarheid in de twee aangrenzende wijken en in de Spoorzone zelf.

7.2 Geluidshinder

Zoals eerder aangegeven in dit advies, hebben de woningen in deze wijken doorgaans geen hoge bouwkundige kwaliteit. Wanneer er activiteiten in de Spoorzone worden gehouden die gepaard gaan met fors geluid (concerten e.a. optredens, evenementen met gebruik van omroepinstallaties, e.d.), is buiten in je eigen tuin zitten vaak onmogelijk.

Met name het melden van overlast verloopt zeer moeizaam. De procedure melding is dat je eerst zelf op de fiets moet gaan kijken waar het geluid vandaan komt om vast te stellen of de setting horeca, privé of een evenement is. De telefonist neemt anders de melding niet aan. Alleen bij horeca volgt eventueel een meting en handhaving. Bewoners zijn de afgelopen jaren echter murw geworden van de moeizame meldprocedures, niet kloppende telefoonnummers en het gegeven dat de gemeente zoveel evenementen met verhoogd geluidsniveau toestaat. Dat betekent dat er

doorgaans bij meldingen niets veranderd. Bewoners geven de moed op, haken af en melden niet meer. Statistieken van de meldingen van de afgelopen jaren geven dan ook geen representatief beeld van de overlast die er is en door velen wordt ondervonden¹. De registratiegegevens van meldingen zeggen meer over de moedeloosheid op dit punt bij veel bewoners.

De KBS pleit reeds jaren voor het aanscherpen van de geldende normen voor DBA en DBC in het gebied van de Spoorzone (d.w.z. lager en minder langdurig hoog). Het vertrouwen dat de gemeente daar ook gevolg aan zal geven is bij de Klankbordgroep niet groot. Dit op basis van de eerdere ervaringen en het voortdurend afwijzen van de door ons uitgebrachte concrete en reële adviezen.

7.3 Omgevingswet

Het ontbreekt de KBS aan technische en juridische kennis op het terrein van wet- en regelgeving m.b.t. geluidsoverlast en andere milieuaspecten. Herhaaldelijk verzoek aan de gemeente om professionele ondersteuning hierop is niet gehonoreerd. In 2021 wordt een nieuwe omgevingswet van kracht. In de geest van die wet wordt door de gemeente daar nu al op voorgesorteerd. Deze wet maakt het voor het gemeentebestuur mogelijk om voor lokale kwesties die binnen de omgevingswet vallen eigen normen op te stellen op het gebied van bijvoorbeeld geluid en geur. De burger heeft daarbij geen bescherming meer van door rijkswege vastgelegde normen. De discussie over wat **goede** normen zijn moeten dus **nu** gevoerd worden. Tussen bewoners en raad. Het bestuursrecht waar bewoners zich naar kunnen wenden toetst immers alleen de naleving van vastgestelde normen en regels, niet of de gehanteerde normen inhoudelijk goed zijn.

De gemeente opereert al wel in de geest van de nieuwe wet en maakt ook met het Koersdocument weer nieuw beleid voor de komende jaren. Ze stelt t.z.t. eigen normen t.a.v. geluidsbelasting vast en onze ervaring is eerder dat ze gekwalificeerd advies daarover van de zijde van de KBS naast zich neer legt. Voeg daar de ervaringen in de afgelopen jaren aan toe en de ambitie van de gemeente om zich als evenementenstad te profileren, dan is te begrijpen dat de wijken Theresia en Loven-Besterd hun hart vasthouden.

Deze angst ontstaat temeer omdat de Klankbordgroep de inhoud en reikwijdte van de nieuwe omgevingswet niet kent. De wijze waarop de gemeente Tilburg invulling geeft aan de omgevingswet en de impact die dit heeft op de belangen van de bewoners in Spoorzone, Theresia en Loven Besterd is nog niet inzichtelijk. Vooruitlopend hierop behouden wij ons het recht voor om in een later stadium daar nog een gekwalificeerd advies over uit te brengen. **We verzoeken de raad ook dringend om de bewonersplatformen van de beiden wijken te laten ondersteunen door een professional op juridische/bouw- en geluidstechnisch terrein.**

¹ Van de geconstateerde geluidsoverlast zijn in de afgelopen jaren verschillende foto's en filmpjes gemaakt. Deze kunnen ter onderbouwing van dit advies vertoond worden.

8. Oh ja, participatie

Hoofdstuk 11 van het Koersdocument heeft 'participatie' als titel, echter het is niet ingevuld. Voor ons is niet duidelijk wat hier de reden van is. Het is jammer dat dit belangrijke onderdeel van het beleidsvormingstraject van het Koersdocument Spoorzone niet is uitgewerkt. In hoofdstuk 1 wordt gemeld dat het participatietraject langs diverse lijnen heeft plaatsgevonden. De inspiratiegroep en de plangroep Theresia worden daar genoemd, merkwaardig genoeg de KBS niet. Ook de input van wijkraden en de BST wordt niet genoemd. De laatste is een belangengroep die vanaf het begin (2004) op proactieve wijze meedenkt over de ontwikkeling Spoorzone in relatie tot de wijk Theresia. En die al vele waardevolle adviezen heeft gegeven.

Hiermee wordt op pijnlijke wijze de ervaring van de KBS van de afgelopen jaren bevestigd: dat het effect van haar adviezen weinig impact heeft op het beleid van de gemeente.

Deze constatering draagt niet bij aan het gevoel dat burgerparticipatie gewaardeerd wordt om in gezamenlijk overleg tot "betere" plannen te komen met draagvlak bij betrokkenen.

Ook vormt een lege paragraaf een schril contrast met de uitingen van de gemeenteraad van Tilburg waar men zegt zich juist sterk te maken voor het verbeteren van het proces van burgerparticipatie.

Ons advies is om het proces van burgerparticipatie voor het tot stand breng van dit koersdocument expliciet te beschrijven in hoofdstuk 11 en recht te doen aan de adviezen van alle partijen.

(Acceptatie of gemotiveerd weerleggen)

Of de uitingen van participatie te lardereren in de bestaande tekst bijv. in hoofdstuk 7 waarin de stedelijke programmering van de Spoorzone wordt omschreven. Daar wordt in het geheel niet gerefereerd aan de inbreng van de KBS. Zeker bij de paragraaf evenementen (blz. 110-111) hadden de gekwalificeerde adviezen van de KBS o.i. opgenomen moeten worden.

Ook bevelen we aan om aandacht te besteden in hfst. 11 aan het proces van participatie. Belangrijk is voor Koersdocument en bouwplannen om een **bewonereffectrapportage** op te stellen zodat veel beter inzichtelijk wordt wat de impact is van de bouwplannen. Deze was helaas niet beschikbaar noch de mogelijkheden om contra-expertise in te schakelen. In het rapport van de Nationale Ombudsman, waarvan ook de gemeente Tilburg heeft gezegd dat ze het ter harte nemen, wordt deze suggestie ook al gedaan.

9. Tot slot

De KBS vindt dat zij door de betrokken omgevingsmanager Spoorzone steeds beter geïnformeerd wordt over de ontwikkelingen in de Spoorzone. Echter naast sec uitwisseling van informatie is er bij de KBS behoefte om op een slagvaardige wijze gezamenlijk resultaten te boeken. Meerdere afdelingen en functionarissen zijn betrokken bij het beleidsterrein waar de

KBS zich over buigt. Door de verkokerde gemeentelijke organisatie verlopen besluitvormingstrajecten doorgaans in een traag tempo. **Wij stellen voor om binnen de huidige staf (afdeling) een functionaris de specifieke taak en positie te geven om alle activiteiten in de Spoorzone te coördineren die niet met bouwprocessen te maken hebben. Deze ambtelijk functionaris (bij voorkeur de huidige omgevingsmanager) dient over voldoende mandaat te beschikken om knopen te kunnen doorhakken en is eerste aanspreekpunt voor bewonersplatforms en plangroepen.** Hij/zij houdt toezicht (of laat toezicht houden) op de gemaakte afspraken over evenementen, activiteiten, geluidsnormen, e.d.

10. Beperkte samenvatting

Zeer beknopt (als u alleen dit leest mist u de helft!) geformuleerd gaat het gekwalificeerde advies van de KBS in op de volgende punten:

- Het accent in het Koersdocument ligt vooral op stedenbouwkundige en ruimtelijke plannen. De effecten daarvan op het woon- en leefklimaat van bewoners van Theresia en Loven-Besterd worden in het document niet belicht. Het gaat daarbij om aspecten als klankkast- en schaduweffecten bij hoogbouw.
- Evenementen en horeca brengen naast levendigheid, vertier en dynamiek voor omwonenden geluidsoverlast met zich. De belangen van bezoekers, projectontwikkelaars en (horeca-) ondernemers van de Spoorzone prevaleren nu boven die van de bewoners van de aangrenzende wijken Theresia en Loven-Besterd. Bewoners van deze wijken willen de sfeer en het prettige woon- en leefklimaat behouden en terugkrijgen. Wij vinden dat het risico op frequente geluidshinder, en de overlast in de publieke ruimte door evenementen en horeca vanuit de Spoorzone "aan de voorkant" gereguleerd dient te worden. Hierdoor kan preventief gehandeld worden en indien nodig nog beter gehandhaafd worden.
- Bij de ontwikkeling van de Spoorzone, nu en in de nabije toekomst, dienen de belangen van de bewoners van de genoemde twee wijken met name wat betreft ons woon-leefklimaat expliciet het Koersdocument opgenomen te worden.
- Bij de op te stellen locatiematrix voor evenementen in de Spoorzone dienen alle ontheffingen en varianten daarop ingeperkt te worden.
- Om gekwalificeerd advies te kunnen geven met kennis van zaken van de impact van de nieuwe omgevingswet dringen wij aan op snelle professionele – juridische/bouwkundige - ondersteuning op dit vlak. Dit advies is nu zonder die kennis geschreven terwijl het Koersdocument wel al in de geest van de nieuwe wet is geschreven.
- De kermis op de Burg Brokxlaan laten plaatsvinden is een ondoordacht plan. Voor bewoners is dat een intensivering van de geluidsoverlast. De veelal vooroorlogse woningen in Theresia en Loven-Besterd hebben niet de bouwkwaliteit om de geluidsoverlast, die de kermis onvermijdelijk met zich meebrengt, buiten te kunnen sluiten. Dit voornemen van de gemeente is dan ook voor de Klankbordgroep onacceptabel.

Klankbordgroep Spoorzone, 30 december 2018

F. Horsten, R.van der Pol, S.van de Wiel, J.Erich, M.Overdijk, G.Bruinsma,
J.Adriaansen en Quentin.

Correspondentieadres: kbgspeerzone@gmail.com
Lange Nieuwstraat 68 5041 DG Tilburg

December 2018

Nb: De klankbordgroep heeft bij de opstelling van dit advies ondersteuning gekregen van drs. Peter
Nouwens in de rol van onafhankelijk adviseur.